

Вялікія імёны з Беларусі



Хаім Суцін

ПОТЕ

Марыянна
Сухавей

Ілюстрацыі
Беатрыс Мюлер



Бонус-падкаст

Біяграфію выбітных людзей цяжка змясціць у невялікім дзіцячым выданні. Таму мы запісалі падкаст, у якім Мікіта Моніч — магістр гісторыі і аўтар лекцый і экскурсій для дзяцей — дапоўніць аповед пра Хаіма Суціна яркімі гісторыямі і фактамі. Праслухаўшы падкаст, вы зможце спыняцца на кожнай старонцы і дадаваць да прачытанага цікавыя дэталі. Так звычайнае чытанне ператворыцца ў сапраўдны творчы вечар!

Прыемнага праслухоўвання!



Адскануйце
QR-код
і выберыце
падкаст-
платформу

Вялікія імёны з Беларусі

Марыянна Сухавей

Хаім Суцін

Ілюстрацыі Беатрыс Мюлер

Мінск
«Поле»
2021





Жыў-быў хлопчык. Звалі яго Хаім. Ён нарадзіўся ў беднай сям'і: бацька Хаіма быў кравец, але не такі, хто шые новую, прыгожую адзежу, а такі, хто цыруе старызну. Маці завіхалася ў хаце і гадала дзетак — а іх было адзінаццаць! Хаім быў амаль што самы малодшы, і браты, здаралася, лупцавалі яго за лусту хлеба. І тады ён уцякаў ад іх у лес.

Сям'я Суціных жыла ў Смілавічах — мястэчку
непадалёк ад Мінска. Мясцовая дзятва не зна-
ла больших забавак, чым катацца на плытах.
Праўда, плавалі малыя не па рэчцы, а па даро-
гах, якія часта затапляла.



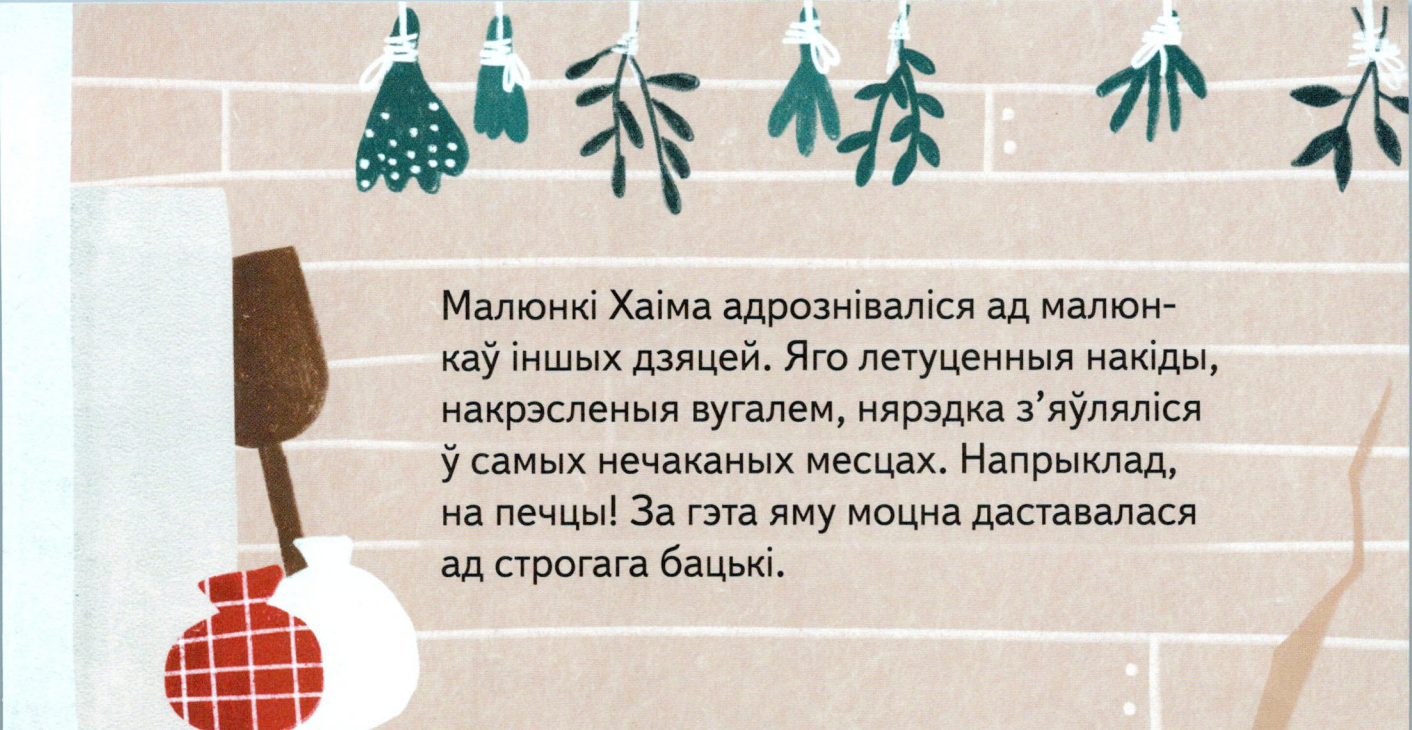




А для Хаіма любімым месцам была пажарная каланча, з якой відаць была ўся ваколіца! Туды можна было забірацца аднаму і мроіць пра зусім іншае жыццё. Пра жыццё, дзе ў яго будзе ўдосталь хлеба, а яшчэ — сапраўдныя пэндзлі і фарбы! Бо больш за ўсё Хаім любіў маляваць.







Малюнкі Хаіма адрозніваліся ад малюнкаў іншых дзяцей. Яго летуценныя накіды, накрэсленыя вугалем, нярэдка з'яўляліся ў самых нечаканых месцах. Напрыклад, на печцы! За гэта яму моцна даставалася ад строгага бацькі.





Але нішто не спыняла маленькага маста-
ка. Аднойчы, каб здабыць грошай на
пэндзлі і фарбы, ён нават сцягнуў з хаты
дзве патэльні і прадаў іх старызніку!





І хоць толькі мама падтрымлівала
Хаіма, а ўсе астатнія смяяліся з ягоных
малюнкаў, ён ведаў, што абавязкова
зробіцца мастаком.

Калі Хаіму споўнілася чатырнаццаць га-
доў, ён з'ехаў у Мінск. Ужо тады гэта быў
вялікі горад: з тэатрамі і бібліятэкамі, бру-
каванымі дарогамі і сапраўднай школай
малявання!







КУРСЫ
РИСОВАНІЯ І ЖЫВОПІСІ
Я. Кругера

У Мінску ў Хаіма ўпершыню з'явіўся сябар.
Яго звалі Міша Кікоін, ён нядаўна прыехаў
з Гомеля і таксама марыў быць мастаком.
І першым крокам да агульнай мары зрабіла-
ся Школа малявання ў Мінску — юнакі разам
пачалі ў ёй вучыцца.



Чым больш Хаім і Міша ўмелі, тым мацней хацелі вучыцца далей. Скончыўшы курс жывапісу ў Мінску, яны з'ехалі ў Вільню, каб стаць сапраўднымі майстрамі!





Тут яны пасябравалі з Пінхасам Крэме-
нем — і з таго часу гэтая тройка не рас-
ставалася. Сябры разам вучыліся, разам
малявалі і марылі. А марылі яны вось пра
што.



У той час галоўным горадам для ўсіх мастакоў быў Парыж. Там было столькі ўсяго: старадаўнія храмы, музеі, масты і фантаны, кавярні і бульвары! Там жылі знакамітыя паэты і жывапісцы. Туды імкнуўся кожны, і нашая тройка не стала выключэннем. З вялікімі марамі і пустымі кішэнямі сябры сабраліся ў Парыж.



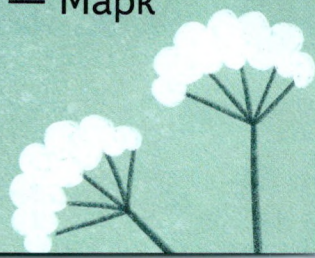
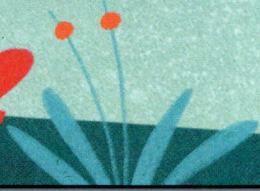




Першымі ў Францыі ўладкаваліся Міша і Пінхас — цяпер іх звалі на французскі манер: Кікó і Крэм. Сябры пасяліліся ў «Вуллі» — знакамітым доме мастакоў. У ім было сто сорок малюсенькіх, нібы соты, майстэрняў, дзе ставала месца толькі для самага неабходнага. Таму будынак і сталі называць «Вуллём»,



а ягоных насельнікаў — «пчолкамі». Весела жылося мастакам: яны разам тварылі, ладзілі выставы, спявалі і гралі на музычных інструментах, чыталі вершы. Некаторы час сярод жыхароў «Вулля» быў яшчэ адзін знакаміты жывапісец з Беларусі — Марк Шагал.



Хаім прыехаў у Парыж праз год пасля Кіко і Крэма. Раней з вялікіх гарадоў ён бачыў толькі Мінск і Вільню. Да таго ж Хаім зусім не размаўляў па-французску. Ці ўяўляеш, якім разгубленым і чужым ён пачуваўся ў гэтым велізарным горадзе?





Да таго ж Хаім быў такі бедны, што грошай ледзь ха-
пала на хлеб з селядцом. Але нават калі живот ягоны
бурчаў ад голаду, ён усё роўна спачатку рабіў накід
свайго сціплага абеду, а потым ужо з'ядаў яго — вось
як моцна ён любіў мастацтва!



Разам з сябрамі Хаім паступіў у мастацкую школу. Але хутка закінуў яе, бо яму заўсёды хацелася маляваць па-свойму. Таму ён стаў «вучыцца» ў парызскіх музеях. Суцін разглядаў працы старых майстроў, захапляўся, разважаў. А потым вяртаўся дадому і пісаў уласныя карціны: але не так, як іншыя мастакі, а так, як бачыў менавіта ён.





У Хаіма з'явіліся новыя прыяцелі, таксама мастакі. Яны паверылі ў ягоны талент і ўвесь час падбадзёрвалі юнака. Асабліва блізкім сябрам Хаіма стаў Амедэа Мадэльяні, або Модзі — так яго звалі знаёмцы. Сябры разам гулялі і забаўляліся, хадзілі ў галерэі і спрачаліся пра мастацтва, дзялілі сціплыя абеды, чыталі вершы і без канца малявалі!



У жыцці Хаіма цяпер былі сябры, ён жыў у цудоўным Парыжы, але пра яго па-ранейшаму ніхто не ведаў. Кіко і Крэм зрабіліся вядомымі жывапісцамі, правялі ўласныя выставы. А працы Суціна бачыў і цаніў мала хто.



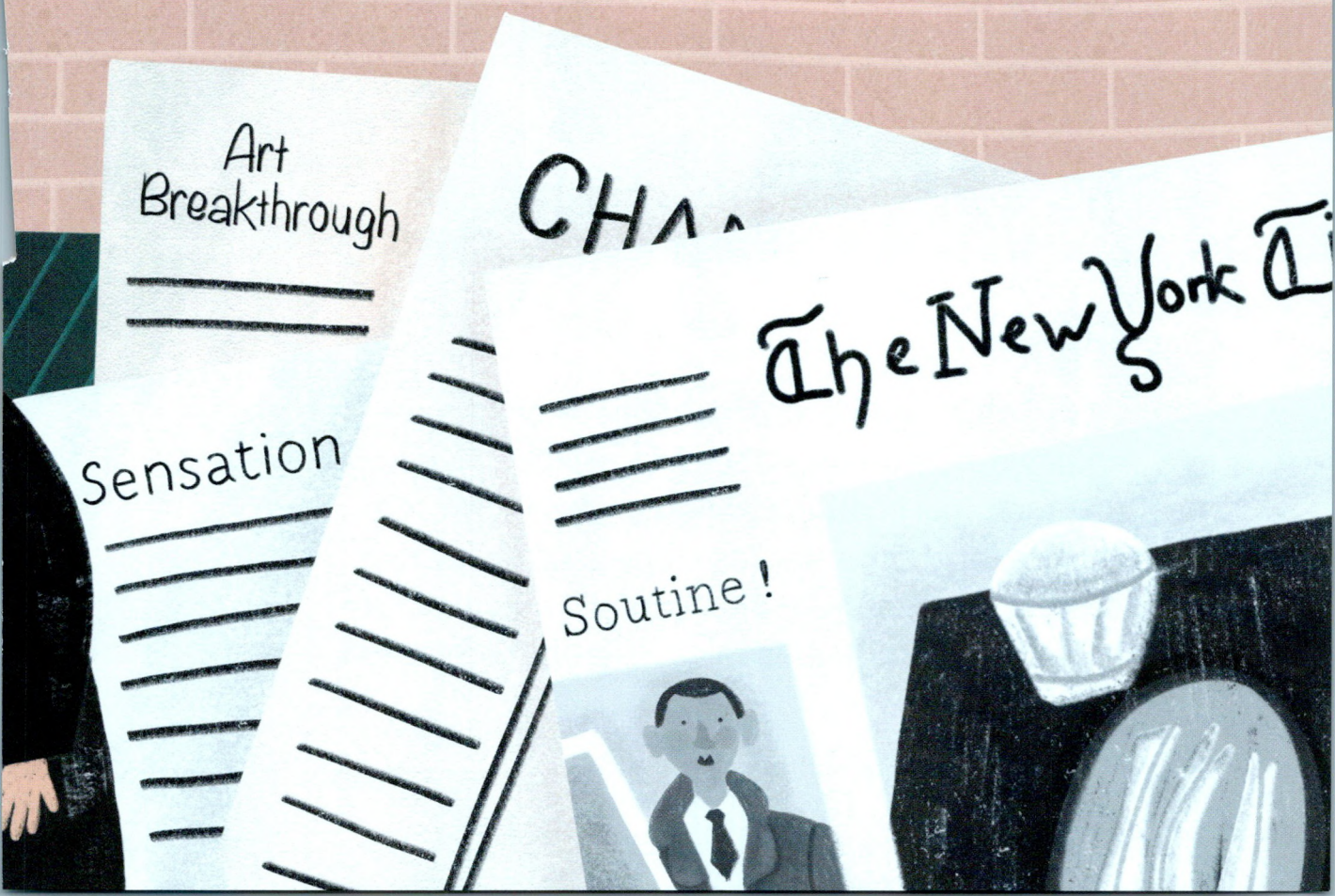


І тады Хаім вырашыў пакінуць Парыж і вы-
правіўся на поўдзень Францыі. У гэтым краі
сонца, святла і яркай, сакавітай прыроды
ён пачаў пісаць пейзажы — карціны, на якіх
мастакі выяўляюць свет вакол нас.



Мінаў час, а слава да Суціна ўсё не прыходзіла. Але аднойчы ў Парыж прыехаў знакаміты амерыканскі калекцыянер Альберт Барнс. Выпадкова ён пабачыў карціну невядомага яму аўтара. «Вось той, каго я шукаў усё жыццё!» — усклікнуў амерыканец.

Як ты здагадваешся, гэтым мастаком быў Хаім! Барнс адшукаў усе працы Суціна, што былі ў Парыжы, і купіў іх. Пасля гэтай сустрэчы Хаім Суцін прачнуўся знакамітым. Пра яго пісалі ў часопісах, яго карціны пабывалі ў Амерыцы, а пазней у Парыжы прайшла выстава ягоных твораў!



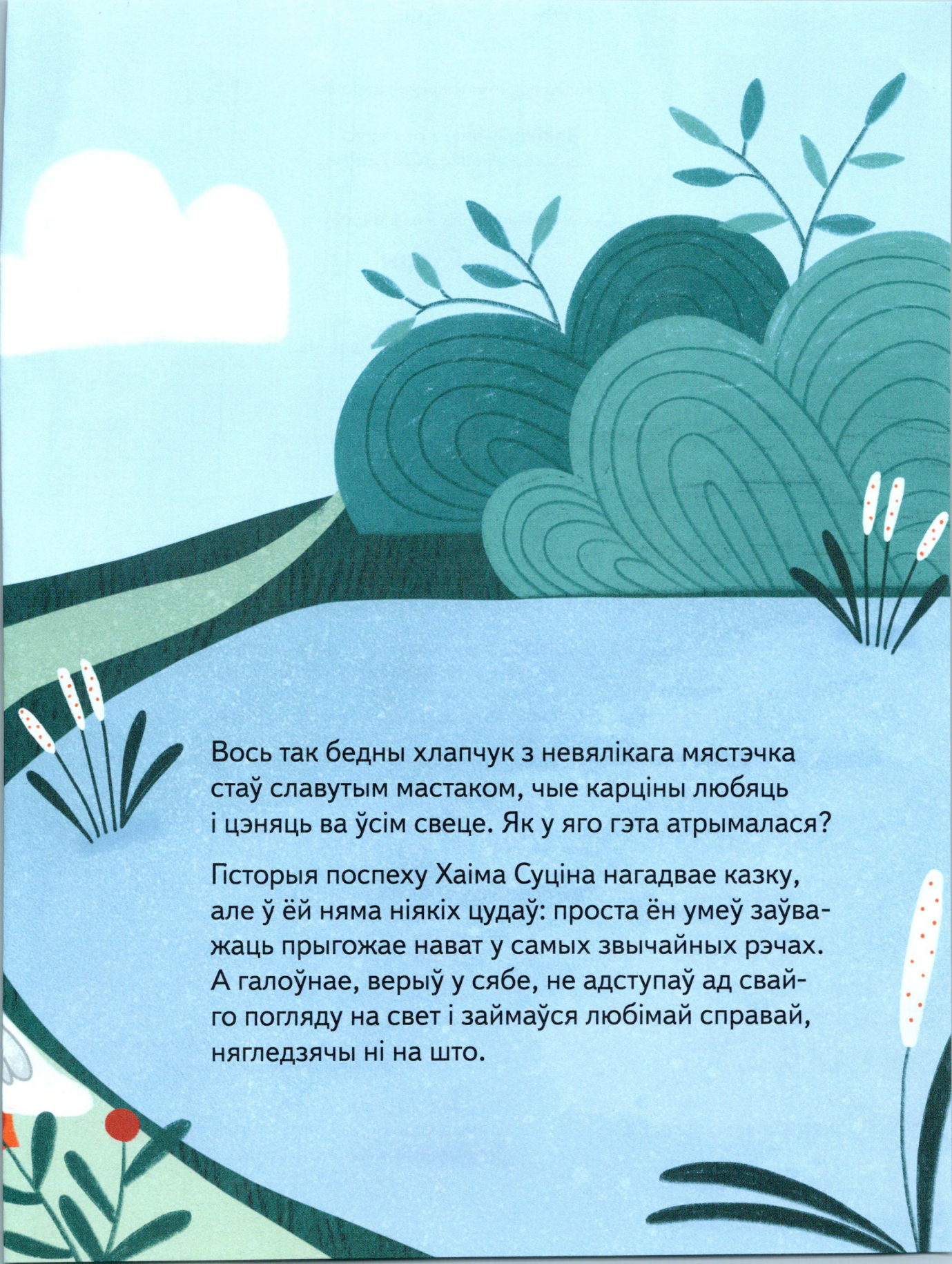


Дзякуючы гэтай сустрэчы Хаім змог працаваць у прасторнай майстэрні, жыць ва ўласнай кватэры і падарожнічаць. Пачалося тое жыццё, пра якое мастак марыў у дзяцінстве: ягонае імя ведалі, ягоныя працы цанілі, а сам ён мог займацца жывапісам, не думаючы пра лусту хлеба.

Gallery







Вось так бедны хлопчук з невялікага мястэчка
стаў славутым мастаком, чые карціны любяць
і цэняць ва ўсім свеце. Як у яго гэта атрымалася?

Гісторыя поспеху Хаіма Суціна нагадвае казку,
але ў ёй няма ніякіх цудаў: проста ён умеў заўва-
жаць прыгожае нават у самых звычайных рэчах.
А галоўнае, верыў у сябе, не адступаў ад свай-
го погляду на свет і займаўся любімай справай,
нягледзячы ні на што.

Літаратурна-мастацкае выданне

Вялікія імёны з Беларусі
Серыя заснавана ў 2021 годзе

Сухавей Марыянна Аляксандраўна

Хаім Суцін

Пераклад на беларускую мову:
Мартысевіч Марыя Аляксандраўна

Для чытання дарослымі дзецям

*Рэкамендавана для самастойна чытання
дзецям сярэдняга школьнага ўзросту*

Аўтар ідэі *Крысціна Міхалёва*
Рэдактар *Надзея Пярцова*
Ілюстрацыі *Беатрыс Мюлер*
Дызайн *Вера Леановіч*
Карэктар *Антось Уласенка*

Падпісана да друку: 01.10.2021. Фармат: 84×108/16. Папера афсетная.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. 3,78. Тыраж 500 экз. Заказ 129435.

Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецтва Поле».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў №1/556 ад 04.12.2020.
Вул. Валгаградская, д. 13, каб. 213-41, 220049, Мінск.
E-mail: lets@gotopole.by

Дата вытворчасці: лістапад 2021.
Надрукавана ў друкарні SIA «PNB Print»
Ясілі Сілакрогс, Ропажскі раён, Латвія, LV-2133.
www.pnbprint.eu



0+

УДК 821.161.3-93
ББК 84(4Бел)-44
С91

ISBN 978-985-90560-2-4

ЕАС

*Усе правы абаронены.
Ніякая частка гэтай кнігі не можа быць выкарыстана без
пісьмовага дазволу ўладальніка аўтарскіх правоў.*

© Сухавей М. А., 2021
© Мюлер Б., ілюстрацыі, 2021
© Афармленне. «Выдавецтва Поле», 2021



Вялікія авангардысты — заўжды дзеці.
Іх захапляе новае, іх уяўленне не бачыць
межаў. Таму дзецям прасцей успрымаць
карціны такіх мастакоў, як Хаім Суцін, —
іх не палохаюць плямы колеру, віхуры
мазкоў, яны бачаць у гэтым нешта род-
нае, зразумелае ім. Чаму я так упэўнена?
Прыезджайце ў Смілавічы, зазірніце
ў музей «Прастора Хаіма Суціна» і паслу-
хайце, як вашы дзеці патлумачаць вам
сэнс нацюрморта з селядцамі!

А кніга, якую вы трымаеце зараз у ру-
ках, — не проста тэкст з малюнкамі. Гэта
маленькае падарожжа па свеце вялікага
мастака, і з яго, магчыма, вашы дзеці
пачнуць уласны шлях да мастацтва.

*Надзея Усава, мастацтвазнаўца,
сузаснавальніца музея
«Прастора Хаіма Суціна»*

ПОЛЕ

Сачыце за новымі праектамі
выдавецтва «Поле»:

@ pole.publisher 🌐 gotopole.by



Хаім Суцін — легендарны мастак XX стагоддзя родам з беларускага мястэчка. Кніга апісвае шлях хлопчыка з беднай сям’і да сусветнай славы і тлумачыць, чаму так важна верыць у сябе, бачыць прыгажосць у самых простых рэчах і ісці да мары, нягледзячы ні на што. Гісторыя адаптавана для дзяцей, напісана жывой і зразумелай мовай і дапоўнена бясплатным падкастам.



Бонус-падкаст для бацькоў

Даведвайцеся пра новыя дэталі з жыцця Хаіма Суціна і дапаўняйце імі кожную старонку прачытанай гісторыі.

ПОЛЕ

📍 pole.publisher

🌐 gotopole.by



9 789859 056024

Index

Index